

1. Čitanje zapisnika zadnjega obč. zborovanja. 2. Poročilo predsednika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Volitev pregledovalcev računov za min. dr. leto. 5. Sestava resolucije na vis. dež. zbor glede uravnave uč. plač. (Referenta za to točko bo določil žreb.) 6. Prošnja na vis. dež. zbor, da všteje povišek novih plač od dne 1. prosinca 1901. 7. Event. volitev deputacije k deželnemu odboru. 8. Volitev novega odbora. 9. Volitev delegatov k zavezinemu zborovanju. 10. Nasveti in predlogi. 11. Petje po Slov. pesmarici dr. sv. Mohora, II. del.

Odbor.

Književnost in umetnost.

„Popotnik“ ima v št. 4. to-le vsebino: Anton Pesek: Sola in alkohol. D. Martinov: Iz nauka o umobolu. Dr. Vinko Gregorič: O zdravem stanovanju. Iv. Šega: Pedagoški utrinki. Književno poročilo: Ocene. Novost. Razgled. Listek. Pedagoški paberki. Kronika.

Društvo sv. Jeronima izda letos meseca grudna nastopne štiri knjige: 1. Koledar „Danico“ z mnogovrstnim poučnim in leposlovnim berilom in z ilustracijami; 2. znano knjigo Tomaža Kempčana: Nasljeđuj Krista; 3. daljšo pripoved Ivana Lepušića „Zločin i pravda“ in 4. Skendra Horvata „Ribe in ribogojstvo“. Društvenina svetojeronimska je jako nizka: Dostmrtni člani plačajo enkrat za vselej 10 kron, letniki plačujejo 1 krono na leto. Društveni odbor želi, da bi se letni doneski odajali redno poverjeništvom; zato je slednjim naročil letos, naj sprejemajo članarino do konca t. m. Kdor se prijavljuje do tega obroka, dobi proti koncu leta knjige; na poznejša oglasila se ne bo jemalo ozira. — Društvo sv. Jeronima stremi v Hrvatih za isto svrhu, kakor pri nas družba sv. Mohorja. Ta ima na Hrvatskem samo v zagrebški škofiji preko 500 članov, a koliko jih ima svetojeronimsko društvo med Slovenci? Pri ljubljanskem poverjeništvu je bilo lani zglašenih samo 21 dostmrtnih in 14 letnih članov, pri poverjeništvu v Ilirski Bistrici pa 6 dostmrtnikov. To je vsekakor prepričilo število za nas, ki se tolikrat v nemamo za edinstvo z brati Hrvati. Naša narodna čast zahteva, da se pomnoži med nami število Jeronimcev. Vpišejo naj se bralna društva, knjižnice, a tudi posamični rodoljubi naj se s pristopom k svetojeronimskemu društvu dokažejo, da dejanski ljubijo prosvetne naprave bratskega nam naroda. — Ljubljanski poverjenik društva sv. Jeronima je trnovski župnik gospod Ivan Vrhovnik. Oglasiti se je za letos do konca t. m. Letniki naj dodenejo kroni 20 vinarjev za poštnino.

Matlea Dalmatinska kani izdavat i tromjesječno smotru „Glasnik“. Pretplata za cijelu godinu 6 kruna.

Vestnik.

Učiteljski konvikt v Ljubljani: Gospa Marija Wigele, učiteljeva soproga v Starem trgu pri Ložu, 1.60 K; g. Friderik Zebre, učitelj v Ljubljani, 2.25 K.

Za učitelje-mučenike: Šmarsko-rogaško učiteljsvo 14 K.

† Josip Pance, odgovorni urednik „Učiteljskemu Tovarišu“ je umrl dne 23. mal. travna. Pokojnik je bil zelo spoštovan mož, uzoren oče, priden delavec in napreden rodoljub. Mir in pokoj!

Osobna vest. G. Dragotin Pribil je imenovan za časnim vadničkim učiteljem v Koprju.

Učiteljske premembe na Štajerskem. Nadučitelj je postal v Trofinu pri Marenbergu ondotni šolski vodja g. Martin Regoršek. Stalni so postali: pri Sv. Marjeti niže Ptuja ondotni učitelj gospod Ludovik Sijanec, pri Sv. Bolfenku pri Ptuj u učitelj gospod Dragotin Korošec, v Marenbergu gospod Otmar Herbst iz Kainacha, pri Sv. Vidu niže Ptuja učitelja g. Rud. Kocmut iz Zibike in g. Ivan Klenovšek iz Jarenine, pri Sv.

Križu pri Mariboru g. Ivan Robnik, pri Vel. Nedelji g. Jakob Preindl iz Hoč, pri Sv. Petru nad Laškem učiteljica gđe. Ana Hrovatin iz Dobja, v Št. Ilju v Slov. gor. gđe. Helena Raunicher, v Jarenini ondotna suplentinja gđe. Ana Vauda, v Polzeli gđe. Franja Gose, v Št. Jurju ob Taboru gđe. Marija Stupan, v Prihovi gđe. Helena Dolenc, v Stranica h gđe. Antonija Valenčić. V stalni pokoj je šla učiteljica v Marenbergu gđe. Marija Konschegg.

Prememba v našem uredništvu. Z današnjo številko je prevzel odgovorno uredništvo „Učit. Tovariša“ g. Josip Longyka.

Nadvojvoda Fran Ferdinand pokrovitelj nem. katoliškega šulferajna. Prestolonaslednik Fran Ferdinand je prevzel pokroviteljstvo nemškega šulferajna ter je pri isti priliki povdarjal, da je le s tem šolskim društvom mogoče pobijati najnovejše gibanje „Los von Rom“, ki je isto, kakor proč od Avstrije! Vsled tega odkritega nastopanja nadvojvodinega, zašumelo je neizmerno v obeh nemških taborih. Slovani, posebno pa še Slovenci, pač nimamo vzroka se preveč veseliti ali žalostiti, kajti kakor dosedaj, skušala bosta v naprej oba šulferajna svojo premoč s številom raznarodenih slov. otrok.

O izjavi nadvojvode piše „Information“ iz krogov čeških poslancev: da Čehi sicer niso tako navdušeni za katoliški šulferajn, čegar delovanje je deloma tudi germanizatorično, ali v obsojanju gibanja „Los von Rom“ so popolnoma na strani nadvojvode. Češki poslanci so sicer v verskih stvareh po veliki večini na povsem liberalnem stališču, ali politiški vzroki in cilji onega gibanja, ki naj bi napravilo most do protestanske Prusije so tako jasni, da češki poslanci niso bili ni za en hip v dvomu, s kom naj grede: ali z levo, ali z desno, oziroma: ali z nadvojvodo, ali njegovimi nasprotniki. Tu intam se dogaja, da politiški interesi pritiskajo v ozadje versko stran vprašanj. Pa tudi z liberalnega stališča sojeno, da ni protestantski klerikalizem nič bolj vstrpljiv. — S to izjavo čeških poslancev se tudi Slovenci strinjamo. V tem smislu bi se izjavili tudi naš poslanci, ko bi se bila otvorila debata.

Razpisane učiteljske službe. V celjskem političnem okraju so popolniti stalno sledeče učiteljske službe: v Grižah eno učiteljsko mesto (III. plač. raz.), v Ločah eno učiteljsko mesto (II. plač. raz.), na enorazrednicah pri Sv. Joštu na Kozjaku ter pri Sv. Jakobu na Resniku mesto učitelja voditelja (II. plač. raz.), pri Sv. Petru na Medv. selu dve učiteljski službi (III. plač. raz.), v Zibiki pri Pristovi ena učiteljska služna (III. plač. raz.), v Gorici pri Rečici ter v Mozirju po ena učiteljska služba (III. plač. raz.), na enorazrednici pri Sv. Miklavžu nad Rimskimi toplicami služba učitelja voditelja (III. plač. raz.) ter ena učiteljska služba v Hrastniku (II. plač. raz.) Prošnje je vlagati do 15. vel. travna t. l.

Zahvala. Za mnoge dokaze prisrčnega sočutja med boleznijo in ob prezgodnji smrti svojega nepozabnega soproga, očeta in brata, oziroma svaka in strica, gospoda Jožefa Panceta izrekamo s tem svojo najtoplejšo zahvalo. Posebno se zahvaljujemo prečastnemu gospodu župniku Ivanu Vrhovniku za večkratna, pokojniku podeljena tolažila, gospodom nosilcem vencev, vsem gospodom učiteljem in vsem ljubim sorodnikom, prijateljem in znanecem za jako častilno spremstvo k zadnjemu počitku, kakor tudi darovalcem lepih vencev. — Žalujoči ostali.

P. n. tovarišem (team) ptujskega političnega okraja se naznanja, da za doposlanje slik v znani namen je še čas do konca vel. travna t. l.

Fr. Šorn.

Afera Seitz pred deželnim šolskim svetom. Deželni šolski svet nižje-avstrijski se je bavil dne 22. pret. mes. z znanim sklepom okrajnega šol. sveta, ki je predlagal dež. šol. svet, naj učitelja in državnega poslanca Karla Seitz za kazensko iz službe odpusti. Deželni šol. svet je pa sklep okr. šol. sveta razveljavil. Dež. šol. svet je imel sklepati o treh predlogih: krščansko-socijalni dr. Gessmann je predlagal, naj se Seitz odpusti. Ta

predlog je bil odklonjen. Drugi predlog je zahteval, naj se Seitzu odtegnejo starostne doklade. Tudi ta predlog ni bil sprejet. Tretji predlog, ki ga je stavil član dež. šol. sveta Rieger, naj se Seitz degradira za podučitelja, je obveljal. — Dr. Luegerju je torej za sedaj splavalo po vodi. A ta krščanski mož hoče na vsak način svojega političnega nasprotnika uničiti, in naj velja, kar hoče! Zatorej se bo moral Seitz zopet zagovarjati, zakaj okr. šol. svet je uložil proti njemu novo tožbo zaradi političnih govorov, ki jih je govoril Seitz pred dvema letoma. Zanimivo je pri tej tožbi edino to, da nič ne omenja tistih §§, proti katerim se je Seitz pregrešil. V resnici: takih prijateljev šole in učiteljstva, kakoršni so klerikalci, ni pod solncem! Prepričani smo, da bo naš čestiti kolega „Slovenski učitelj“ točil krvave solze, ko mu dojde pred oči to poročilo, zakaj njegove simpatije so na strani dr. Luegerja in vseh tistih ljudi, ki bi radi izpremenili šole v samostane in učitelje oblekli v kute. Kaj hočemo! „Gliha vkup štriha.“

Lueger v Spinčičih. Minole velikonočne praznike je dunajski župan bil gost poslanca Spinčiča v Spinčičih pri Kastvu. Po Slovenskem je obudilo to neko presenečenje in ljudje so zmajevali z glavami. Tudi dalmatinsko „Jedinstvo“ je bilo presenečeno, ter je posvetilo temu dogodku uvodni članek. V tem članku popisuje „Jedinstvo“ najprej dra. Luegerja kot politika, potem pa pravi: „Što mi znamo, možda se radi, da se otvori na ovome jugu kakova velika opća i to internacijonalna (a bilo bi iz slavenske patine da kako) klerikalna stranka, pa bi mogli još i to dočekati, da nam Lueger postane Dux Jugoslavije za latinske i germanske svrhe. Razočaranja je bilo i suviše, a svemu se možemo nadati, dok ponavljamo, da gostovanje Luegerja kod Spinčiča u ovo dobo, sred ovih prilika i nakon istupanja slovenskih liberala iz našeg kluba, upada jako u oči. Ako je što u srvari, možemo uvjeriti g. Spinčiča, da će se, što se odnosi na Dalmaciju, prevariti u nadama, jer mi u Dalmaciji znamo, i ko je i što je dr. Lueger, a osjećamo potrebu, da se borimo za narodna prava i narodne ideale, nipošto za internacijonalne struje, i kad bi pač došlo i to doba, da se počmu iznašati i crkvena pitanja u parlamentu, u nas ima jednu ne riešeno i neraščišćeno, to staroslovenski obred, za koji ćemo zakucati na vrata Hrvata Strosmajera, nikada „iskrenoga in pobožnoga“ Teutonca dr. Luegera. Ovoliko radi znanja iz — Dalmacije.“

Kongres proti alkoholizmu se je vršil na Dunaju. Gotovo ga ni kmalu zla, katero bi se bilo zajedlo v gospodarsko stran prebivalstva na sploh, nego je alkoholizem. Radi tega je tudi prevažno, da se pretresajo od časa do časa vprašanja, kako od pomoči temu zlu. Vsak človekoljub je sledil z zanimanjem zborovanju na Dunaju, katero je pokazalo marsikaj, kam zavede ljudstvo alkoholizem. Dr. Löffler je sestavil statistiko, po kateri je dognano, da je pripisati večji ali manjši pijanosti: 55% pregreškov radi razžaljenja Veličanstva, 77,7% radi zoperstavljanja redarjem in redarstvenim uradnikom, 63% radi hudobnih poškodb, 56% radi nevarnih pretenj, 35% radi omejitve telesne prostosti in 37% radi pohotnosti; polovico težkih telesnih poškodb je pripisati pijanstvu, odstotki glede tatvine so majhni. Največ hudodelstev provzroči alkoholizem pri moških v starosti od 20—30. leta. Ženskih pregreškov vsled pijanosti, s katerimi se ima baviti sodnija, je komaj 2%.

Na Dunaju se je prisodilo tekom dveh let radi alkoholizma 294 let zapora. Kritični dnevi na to stran so nedelje in ponedeljki.

Govorilo se je obširno tudi o zdravljanju alkoholistov; avstrijski udeleženci so ob tej priliki zahtevali uveljavljenje splošnega zakona proti pijanosti na podlagi načrta,

kateri je izdelal sekcijski načelnik dr. Klein, avtor novega sodnijskega civilnega postopanja.

Solstvo na Dunaju. Dne 1. vinotoka 1900 je bilo na Dunaju 378 ljudskih in meščanskih šol (l. 1899 jih je bilo 375). Med temi je bilo 14 ljudskih in meščanskih šol (s 5 ljudskošolskimi in 3 meščanskošolskimi razredi) za dečke in 19 za deklice, 128 petrazrednih in 3 šestrazredne ljudske šole za dečke, 125 petrazrednih in 2 šestrazredni ljudski šoli za deklice, 11 ljudskih šol za dečke in deklice. Če štejemo vsako ljudsko in meščansko šolo za dve šoli, je število dunajskih šol 411; če jih pa računamo po številu sistemizovanih voditeljskih mest, jih je 343. Skupno število vse šolske mladine dne 1. vinotoka l. l. je bilo v vseh dvajsetih okrajih 185.072, in sicer 90.914 dečkov in 94.158 deklic.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Kranjsko.

An der einclassigen Volksschule in Reteče bei Bischoflack ist die vacante Lehrer- u. Schulleiterstelle mit den systemmässigen Bezügen nebst dem Genusse der Naturalwohnung definitiv, eventuell provisorisch zu besetzen.

Die gehörig belegten Gesuche sind im vorgeschriebenen Wege bis Ende Mai l. J. hieramts einzubringen.

K. k. Bezirksschulrath Krainburg, am 24. April 1901.

Št. 73

m. šol. sv. Na novoustanovljeni III. mestni deški petrazredni ljudski šoli v Ljubljani, ki se odpre dne 16. kimmovca 1901, je stalno popolniti mesto nadučitelja in štirih učiteljev s službenimi prejemki, kakor jih ustanavlja zakon z dne 14. vel. travna 1898, dež. zak. št. 25.

Prosilci naj vložijo svoje prošnje do 14. vel. travna 1901 po predpisanem potu pri zdolaj navedenem šolskem oblastvu.

Po določenem roku dospele ali nedostavno opremljene prošnje se ne bodo upoštevale.

C. kr. mestni šolski svet v Ljubljani dne 4. mal. travna 1901.

Z. 160

An der einclassigen Volksschule in Rob wird die Lehrer und Leiter Stelle mit den systemisirten Bezügen zur definitiven, eventuell provisorischen Besetzung ausgeschrieben.

Gehörig instruierte Gesuche sind bis 25. Mai 1901 im vorgeschriebenen Dienstwege hierorts einzubringen.

K. k. Bezirksschulrath Gottschee, am 20. April 1901.

Št. 4878

Primorsko.

Na štirirazredni deški ljudski šoli s pravico javnosti v Trstu se se razpisuje služba učitelja-voditelja s 1600 K letne plače, 200 K funkcijske doklade in z 2/3 doneskom k pokojninskemu zavarovanju.

Postavno opremljene prošnje naj se do 20. majnika t. l. doposljejo podpisnemu vodstvu.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, 21. aprila 1901.

Št. 651.

Gradiščansko.

V gradiščanskem šolskem okraju se razpisuje mesto nadučitelja dvorazredne ljudske šole v Devinu ter po jedno mesto učitelja-voditelja na jednorazrednih ljudskih šolah v Kožbani in Hruševljah.

S temi službenimi spojeni prejemki so ustanovljeni v deželnem zakonu z dne 6. oktobra 1900 dež. zak. št. 26.

Prosilci za katero teh mest naj vložijo svoje pravilno opremljene prošnje v teku šestih tednov po tretjem razpisu tega-le natečaja v uradnem listu pri dotičnem krajnem šolskem svetu.

C. kr. okrajni šolski svet. Gradišče dne 15. aprila 1901.

„Učiteljski Tovarish“ izhaja 1., 10. in 20. dne vsakega meseca ter stoji vse leto 8 K, pol leta 4 K, četrt leta 2 K. Spisi naj se blagovolijo pošiljati samo pod naslovom: Uredništvo „Učiteljskega Tovarisha“ v Ljubljani. Naročnino pa prejema g. Francisek Črnagoj, nadučitelj v Ljubljani Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Oznanila in poslanice se računajo za stran 30 K, pol strani 16 K, 1/3 strani 10 K, 1/4 strani 8 K, 1/5 strani 4 K; manjši inserati po 20 h petit-vrsta. Večkratno objavljenje po dogovoru. Priloge poleg poštne še 6 K.